

Suvestinė redakcija nuo 2009-03-06 iki 2009-12-31

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2003, Nr. [99-4468](#), i. k. 103301MISAK00000472

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S

DĖL UPIŲ BASEINŲ RAJONŲ APIBŪDINIMO, ŽMOGAUS VEIKLOS POVEIKIO VANDENS TELKINIŲ BŪKLEI ĮVERTINIMO, VANDENS NAUDOJIMO EKONOMINĖS ANALIZĖS IR DUOMENŲ APIE UPIŲ BASEINŲ RAJONUS RINKIMO TVARKOS PATVIRTINIMO

2003 m. rugsėjo 25 d. Nr. 472

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vandens įstatymo (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544) 21 straipsniu, vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 5 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos pasirengimo narystei Europos Sąjungoje programos (Nacionalinė ACQUIS priėmimo programa) teisės derinimo priemonių ir ACQUIS įgyvendinimo priemonių 2003 metų planų patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [25-1019](#)) patvirtinto 2003 metų plano 3.22 skyriaus „Aplinka“ 3.22.4 poskyryje „Vandens apsauga“ patvirtintą ACQUIS teisės derinimo priemonę, kurios kodas 3.22.4-T36, bei atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Parlamento ir Tarybos 2000 m. spalio 23 d. direktyvos 2000/60/EB, nustatančios Bendrijos veiksmus vandens politikos srityje pagrindus, reikalavimus,

1. T v i r t i n u Upių baseinų rajono apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarką (pridedama).

2. P a v e d u :

2.1. Aplinkos apsaugos agentūrai, vadovaujantis šiuo įsakymu patvirtinta tvarka:

2.1.1. iki 2004 m. gruodžio 22 d. atlikti visų upių baseinų rajonų (toliau – UBR) ar jų dalių, esančių Lietuvos Respublikos teritorijoje, apibūdinimą, parengti žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandens telkinių būklei apžvalgą bei atlikti vandens naudojimo ekonominę analizę;

2.1.2. 2.1.1 punkte nurodytų UBR ar jų dalių apibūdinimą, žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandens telkinių būklei apžvalgą bei vandens naudojimo ekonominę analizę peržiūrėti ir prireikus atnaujinti iki 2013 m. gruodžio 22 d., o vėliau – kas šešerius metus;

2.1.3. iki 2004 m. gruodžio 22 d. parengti vandens telkinių tipų ir paviršinių vandens telkinių ir jų dalių skaitmeninius žemėlapius;

2.2. Aplinkos ministerijos Jūrinių tyrimų centrai, vadovaujantis šiuo įsakymu patvirtinta tvarka, iki 2004 m. gruodžio 22 d. atlikti pakrantės ir tarpinių vandenų apibūdinimą ir pateikti informaciją Aplinkos apsaugos agentūrai, taip pat teikti Aplinkos apsaugos agentūrai duomenis ir informaciją žmogaus veiklos poveikio tarpinių ir pakrantės vandenų būklei nustatymui ir vandens naudojimo ekonominei analizei;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

2.3. Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos, vadovaujantis šiuo įsakymu patvirtinta tvarka:

2.3.1. iki 2004 m. gruodžio 22 d. apibūdinti požeminius vandens telkinius, parengti žmogaus veiklos poveikio požeminių vandens telkinių būklei apžvalgą ir pateikti informaciją Aplinkos apsaugos agentūrai, taip pat teikti Aplinkos apsaugos agentūrai duomenis ir informaciją požeminių ir paviršinių vandens telkinių ryšio nustatymui ir vandens naudojimo ekonominei analizei;

2.3.2. iki 2004 m. gruodžio 22 d. parengti požeminių vandens telkinių ir jų dalių skaitmeninius žemėlapius;

2.4. Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentams teikti Aplinkos apsaugos agentūrai, Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos ministerijos Jūrinių tyrimų centrui duomenis ir informaciją, reikalingus UBR apibūdinimui, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei nustatymui ir vandens naudojimo ekonominei analizei;

2.5. Lietuvos hidrometeorologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos teikti Aplinkos apsaugos agentūrai, Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir Aplinkos ministerijos Jūrinių tyrimų centrui duomenis ir informaciją, reikalingus UBR apibūdinimui;

2.6. įsakymo vykdymo kontrolę ministerijos sekretoriui A. Spruogiui.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. 472

**UPIŲ BASEINŲ RAJONŲ APIBŪDINIMO, ŽMOGAUS VEIKLOS POVEIKIO VANDENS
TELKINIŲ BŪKLEI ĮVERTINIMO, VANDENS NAUDOJIMO EKONOMINĖS
ANALIZĖS IR DUOMENŲ APIE UPIŲ BASEINŲ RAJONUS RINKIMO TVARKA**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Upių baseinų rajono apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarka (toliau – Tvarka) reglamentuoja:

1.1. upių baseinų rajono apibūdinimą:

1.1.1. paviršinių vandens telkinių apibūdinimą:

1.1.1.1. suskirstymą į kategorijas ir tipus;

1.1.1.2. etaloninių sąlygų nustatymą;

1.1.2. požeminių vandens telkinių apibūdinimą;

1.2. žmogaus veiklos poveikio paviršinių ir požeminių vandens telkinių būklei įvertinimą;

1.3. vandens naudojimo ekonominę analizę.

2. Šioje Tvaroje:

2.1. *vidaus vandenys* – žemės paviršiuje stovintis ar tekantis vanduo ir požeminis vanduo link sausumos nuo linijos, nuo kurios matuojamas Lietuvos Respublikos teritorinių vandens plotis;

2.2. *ežeras* – natūralus vandens telkinys, susidaręs natūraliai užsipildžius sausumos paviršiaus pažemėjimo daliai bei neturintis tiesioginio ryšio su jūra arba vandenynu;

2.3. *upė* – natūrali nuolatinė ar laikina vandens tėkmė, kurios didžioji dalis teka sausumos paviršiuje nuolydžio kryptimi savo išgraužta vaga, bet tam tikra dalis gali tekėti ir po žeme;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-68](#), 2009-02-25, *Žin.*, 2009, Nr. 25-998 (2009-03-05), i. k. 109301MISAK000D1-68

2.4. *vandeningasis sluoksnis* – žemiau žemės paviršiaus esantis vandeniui prisotintas uolienos ar kitokių geologinių klodų birus, poringas ar plyšiuotas sluoksnis (-iai), iš kurio (-ių) būtų galima imti arba pro jį (juos) galėtų pratekėti nemažai požeminio vandens;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-68](#), 2009-02-25, *Žin.*, 2009, Nr. 25-998 (2009-03-05), i. k. 109301MISAK000D1-68

2.5. *labai gera ekologinė būklė* – tokia paviršinio vandens telkinio būklė, kai jį apibūdinantys biologiniai, fiziniai-cheminiai ir morfologiniai rodikliai nesiskiria arba labai mažai skiriasi nuo atitinkamų rodiklių, būdingų tokio tipo paviršiniams vandens telkiniams natūraliomis sąlygomis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, *Žin.*, 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK000D1-573

2.6. *maksimalus ekologinis potencialas* – tokia labai pakeisto arba dirbtinio paviršinio vandens telkinio būklė, kuri labai artima panašaus tipo natūralaus paviršinio vandens telkinio labai gerai ekologiškai būklei, ir vandens telkiniui daromas antropogeninis poveikis apima tik telkinio hidromorfologinių kokybės elementų pokyčius.

Kitos šioje Tvaroje vartojamos sąvokos apibrėžtos Vandens įstatyme.

II. PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ SUSKIRSTYMAS Į KATEGORIJAS IR TIPUS

3. Paviršiniai vandens telkiniai skirstomi į šias kategorijas:

3.1. upes;

- 3.2. ežerus;
 3.3. tarpinius vandenis;
 3.4. pakrantės vandenis;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

3.5. dirbtinius ir labai pakeistus paviršinius vandens telkinius.

4. Kiekvienai paviršinio vandens kategorijai priklausantys paviršiniai vandens telkiniai suskirstomi į tipus.

5. Upių suskirstymui į tipus naudojami 1 (a) lentelėje nurodyti kriterijai (sistema A) arba 1 (b) lentelėje nurodyti privalomieji veiksniai ir laisvai pasirenkamieji veiksniai (sistema B). Laisvai pasirenkamieji veiksniai turi užtikrinti tinkamą upių ar jų dalių suskirstymą į tipus, patikimai atspindinčius natūralius biologinius tų skirtingų tipų upių ar jų dalių skirtumus. Gali būti naudojami ir kiti pasirenkamieji veiksniai, nenurodyti 1 (b) lentelėje.

Jeigu skirstymui pasirenkama sistema B, suskirstymo detalumas turi būti pasiektas bent jau toks, koks pasiekiamas naudojant sistemą A.

1 (a) lentelė. Kriterijai, kuriais vadovaujantis upės skirstomos į tipus (sistema A)

	Kriterijai
Ekoregionas	Baltijos jūros
Tipas	Pagal absoliutinį aukštį aukštumų – >800 m vidutinio aukščio – nuo 200 iki 800 m žemumų –
	Pagal baseino plotą mažas – nuo 10 iki 100 km ² vidutinis – nuo 100 iki 1000 km ² didelis – nuo 1000 iki 10 000 km ² labai didelis – >10 000 km ²
	Pagal geologiją kalkinis silikatinis organinis

1 (b) lentelė. Veiksniai, naudojami upių skirstymui į tipus (sistema B)

	Fiziniai ir cheminiai veiksniai, kurie nulemia upės ar jos dalies savybes ir kartu biologinės bendrijos struktūrą ir sudėtį
Privalomieji veiksniai	absoliutinis aukštis geografinė platuma geografinė ilguma geologija dydis
Pasirenkamieji veiksniai	nuotolis nuo upės ištakų tėkmės galingumas (srovės greičio ir nuolydžio funkcija) vidutinis plotis vidutinis gylis vidutinis vandens paviršiaus nuolydis pagrindinės vagos forma upės vandeningumas slėnio forma kietieji nešmenys rūgščių neutralizavimo geba vidutinė substrato sudėtis

	chloridai oro temperatūros kaitos intervalas vidutinė oro temperatūra krituliai
--	--

6. Ežerų suskirstymui į tipus naudojami 2 (a) lentelėje nurodyti kriterijai (sistema A) arba 2 (b) lentelėje nurodyti privalomieji veiksniai ir laisvai pasirenkamieji veiksniai (sistema B). Laisvai pasirenkamieji veiksniai turi užtikrinti tinkamą ežerų ar jų dalių suskirstymą į tipus, patikimai atspindinčius natūralius biologinius tų skirtingų tipų ežerų ar jų dalių skirtumus. Gali būti naudojami ir kiti pasirenkamieji veiksniai, nenurodyti 2 (b) lentelėje.

Jeigu skirstymui pasirenkama sistema B, suskirstymo detalumas turi būti pasiektas bent jau toks, koks pasiekiamas naudojant sistemą A.

2 (a) lentelė. Kriterijai, kuriais vadovaujantis ežerai skirstomi į tipus (sistema A)

	Kriterijai
Ekoregionas	Baltijos jūros
Tipas	Pagal absoliutinį aukštį aukštumų – >800 m vidutinio aukščio – nuo 200 iki 800 m žemumų – <200 m
	Pagal vidutinį gylį 15 m
	Pagal paviršiaus plotą nuo 0,5 iki 1 km ² nuo 1 iki 10 km ² nuo 10 iki 100 km ² >100 km ²
	Pagal geologiją Kalkinis Silikatinis organinis

2 (b) lentelė. Veiksniai, naudojami ežerų skirstymui į tipus (sistema B)

	Fiziniai ir cheminiai veiksniai, kurie nulemia ežero savybes ir kartu biologinės bendrijos struktūrą ir sudėtį
Privalomieji veiksniai	absoliutinis aukštis geografinė platumas geografinė ilguma gylis geologija dydis
Pasirenkamieji veiksniai	ežero forma pratakumas vidutinė oro temperatūra oro temperatūros kaitos intervalas maišymosi savybės (dimiktinis, polimiktinis) rūgščių neutralizavimo geba maistingosios medžiagos substrato sudėtis vandens lygio svyravimai

7. Tarpinių vandenų suskirstymui į tipus naudojami 3 (a) lentelėje nurodyti kriterijai (sistema A) arba 3 (b) lentelėje nurodyti privalomieji veiksniai ir laisvai pasirenkamieji veiksniai (sistema B). Laisvai pasirenkamieji veiksniai turi užtikrinti tinkamą tarpinių vandenų ar jų dalių

suskirstymą į tipus, patikimai atspindinčius natūralius biologinius tų skirtingų tipų tarpinių vandenių ar jų dalių skirtumus. Gali būti naudojami ir kiti pasirenkamieji veiksniai, nenurodyti 3 (b) lentelėje.

Jeigu skirstymui pasirenkama sistema B, suskirstymo detalumas turi būti pasiektas bent jau toks, koks pasiekiamas naudojant sistemą A.

3 (a) lentelė. Kriterijai, kuriais vadovaujantis tarpiniai vandenys skirstomi į tipus (sistema A)

	Kriterijai
Ekoregionas	Baltijos jūra
Tipas	Pagal vidutinį metinį druskingumą gėlo vandens – mažo druskingumo – nuo 0,5 iki 5%. vidutinio druskingumo – nuo 5 iki 18%. didelio druskingumo – nuo 18 iki 30%. smarkiai padidinto druskingumo – nuo 30 iki 40%. Pagal vidutinį potvynių dydį maži potvyniai – < 2 m vidutiniai potvyniai – nuo 2 iki 4 m dideli potvyniai – >4 m

3 (b) lentelė. Veiksniai, naudojami tarpinių vandenių skirstymui į tipus (sistema B)

	Fiziniai ir cheminiai veiksniai, kurie nulemia tarpinių vandenių savybes ir kartu biologinės bendrijos struktūrą ir sudėtį
Privalomieji veiksniai	geografinė platumas geografinė ilguma potvynių dydis druskingumas
Pasirenkamieji veiksniai	gylis srovės greitis bangų poveikis pratakumas vidutinė vandens temperatūra maišymosi savybės drumstumas vidutinė substrato sudėtis telkinio forma vandens temperatūros kaitos intervalas

8. Pakrantės vandenių suskirstymui į tipus naudojami 4 (a) lentelėje nurodyti kriterijai (sistema A) arba 4 (b) lentelėje nurodyti privalomieji veiksniai ir laisvai pasirenkamieji veiksniai (sistema B). Laisvai pasirenkamieji veiksniai turi užtikrinti tinkamą pakrantės vandenių ar jų dalių suskirstymą į tipus, patikimai atspindinčius natūralius biologinius tų skirtingų tipų pakrantės vandenių ar jų dalių skirtumus. Gali būti naudojami ir kiti pasirenkamieji veiksniai, nenurodyti 4 (b) lentelėje.

Jeigu skirstymui pasirenkama sistema B, suskirstymo detalumas turi būti pasiektas bent jau toks, koks pasiekiamas naudojant sistemą A.

4 (a) lentelė. Kriterijai, kuriais vadovaujantis pakrantės vandenys skirstomi į tipus (sistema A)

	Kriterijai
Ekoregionas	Baltijos jūra
Tipas	Pagal vidutinį metinį druskingumą gėlo vandens – <0,5%. mažo druskingumo – nuo 0,5 iki 5%. vidutinio druskingumo – nuo 5 iki 18%. didelio druskingumo – nuo 18 iki 30%. smarkiai padidinto druskingumo – nuo 30 iki 40%.

	Pagal vidutinį gylį seklūs vandenys – < 30 m vidutinio gylio – nuo 30 iki 200 m gilūs – >200 m
--	---

4 (b) lentelė. Veiksniai, naudojami pakrantės vandenų skirstymui į tipus (sistema B)

	Fiziniai ir cheminiai veiksniai, kurie nulemia pakrantės vandenų savybes ir kartu bendrijos struktūrą ir sudėtį
Privalomieji veiksniai	geografinė platuma geografinė ilguma potvynių dydis druskingumas
Pasirenkamieji veiksniai	srovės greitis bangų poveikis vidutinė vandens temperatūra maišymosi savybės drumstumas vandens pasikeitimo laikas (uždarose įlankose) vidutinė substrato sudėtis vandens temperatūros kaitos intervalas

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, *Žin.*, 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

9. Dirbtiniai ir labai pakeisti paviršiniai vandens telkiniai ar jų dalys priskiriami tipams vadovaujantis kriterijais, nustatytais klasifikuoti tokios kategorijos paviršinį vandenį, kuriai priskirtinas arba į kurią labiausiai panašus atitinkamas labai pakeistas ar dirbtinis vandens telkinys.

10. Visi upių baseinų rajonuose esantys tos pačios kategorijos ir tipo paviršiniai vandens telkiniai suskirstomi į dalis pagal fizinius vandens telkinių bruožus, atsižvelgiant į žmogaus veiklos poveikį jiems ir į vandens telkinių būklę. Šio skirstymo tikslas yra kuo geriau įvertinti vandens telkinio būklę bei ją palyginti su etaloninėmis tam vandens telkinio tipui būdingomis sąlygomis. Išskirtoms vandens telkinių dalims vėliau bus nustatomi vandensaugos tikslai, joms kuriamos priemonių programos nustatytiems tikslams pasiekti. Pagal išskirtas vandens telkinių dalis bus teikiamos ataskaitos Europos Komisijai apie vandens telkinių būklę ir vandensaugos tikslų pasiekimą.

11. Suskirstant vandens telkinius į dalis leidžiama dalį upės, ežero, pakrantės ar tarpinių vandenų laikyti atskira vandens telkinio dalimi, jeigu tai padeda tiksliau įvertinti vandens telkinio būklę. Tačiau neleidžiama vienai vandens telkinio daliai priskirti skirtingų kategorijų arba skirtingų tipų paviršinius vandens telkinius, pavyzdžiui, upę ir dalį ežero arba dalį upės ir dalį ežero. Taip pat neleidžiama vienai vandens telkinio daliai priskirti upę ar jos dalį arba ežerą ar jo dalį, jei jis/ji nėra vienodos būklės arba jei viena jos/jo dalis patiria didesnę žmogaus veiklos poveikį nei kita.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, *Žin.*, 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

12. Leidžiama kaip atskirus paviršinius vandens telkinius neišskirti upes, kurių baseino plotas yra mažesnis kaip 10 km², ir ežerus, kurių vandens paviršiaus plotas mažesnis kaip 0,5 km², jeigu ekologiniu požiūriu jie nėra svarbūs ir nedaro reikšmingo poveikio kitiems paviršiniams vandens telkiniams.

13. Siekiant vandens apsaugos ir valdymo efektyvumo, paviršinius vandens telkinius ar jų dalis galima grupuoti – sujungti upes ar jų dalis, kurių baseino plotas mažesnis kaip 100 km², arba ežerus ar jų dalis, kurių vandens paviršiaus plotas mažesnis kaip 1 km², jeigu jie priklauso tai pačiai kategorijai ir tipui bei yra vienodos būklės.

14. Paviršiniai vandens telkiniai, iš kurių kasdien imama vidutiniškai daugiau kaip 10 m³ arba daugiau kaip 50-čiai asmenų vartojimui skirto vandens, ir tie vandens telkiniai, kurie gali būti

skirti tokiam vartojimui ateityje, turi būti išskiriami kaip atskiri paviršiniai vandens telkiniai nepriklausomai nuo šios Tvarkos 12 ir 13 punktuose nurodytų dydžių.

15. Išskiriant paviršinius vandens telkinius, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas horizontaliąsias metodines rekomendacijas „Vandens telkinio ar jo dalies“ sąvokos vartojimas Bendrosios vandens politikos direktyvos kontekste“ (*Horizontal guidance document on the application of the term „water body“ in the context of the Water Framework directive*).

III. ETALONINIŲ SĄLYGŲ PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ TIPAMS NUSTATYMAS

16. Kiekvienam pagal šios Tvarkos II skirsnį išskirtam paviršinių vandens telkinių tipui nustatomos etaloninės sąlygos, apibrėžiančios labai gerą ekologinę būklę pagal hidromorfologinių, fizikinių -cheminių kokybės elementų ir biologinius kokybės elementus apibūdinančių rodiklių vertes, taip pat pagal specifinių (sintetinių ir nesintetinių) teršalų, tai yra prioritetinių ir kitų dideliais kiekiais į vandenį išleidžiamų medžiagų, kurioms nenustatyti bendri Europos Sąjungos vandens kokybės standartai, koncentracijas. Etaloninių sąlygų vertės turi būti peržiūrimos kas šešerius metus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

17. Labai pakeistiems ir dirbtiniams paviršiniams vandens telkiniams nustatomos tipui būdingos etaloninės sąlygos, apibrėžiančios maksimalų ekologinį potencialą.

18. Paviršinių vandens telkinių tipui būdingos etaloninės sąlygos nustatomos pagal monitoringo duomenis ir/ar modeliavimo metodais. Jeigu nėra galimybių taikyti šiame punkte paminėtų metodų, etaloninės sąlygos gali būti nustatomos ekspertų sprendimu.

19. Nustatant etalonines sąlygas paviršinių vandens telkinių tipui, visais atvejais turi būti vadovaujama šiais kriterijais:

19.1. hidromorfologinių, fizikinių -cheminių kokybės elementų ir biologinius kokybės elementus apibūdinančių rodiklių vertės turi nenukrypti arba gali tik labai mažai nukrypti nuo verčių, būdingų tokio tipo paviršiniams vandens telkiniams, nepaveiktiems žmogaus ūkinės veiklos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

19.2. specifinių sintetinių teršalų koncentracijos turi būti artimos nulinėms vertėms arba žemiau aptikimo ribos;

19.3. specifinių nesintetinių teršalų koncentracijos turi būti artimos vertėms, būdingoms tokio tipo paviršiniams vandens telkiniams, nepaveiktiems žmogaus ūkinės veiklos.

20. Paviršinių vandens telkinių tipams būdingos etaloninės sąlygos biologiniams kokybės elementams nustatomos pagal monitoringo duomenis, kiekvienam paviršinių vandens telkinių tipui sudarant atskaitos tinklą, kuris turi būti iš pakankamo skaičiaus labai gerą ekologinę būklę reprezentuojančių tyrimų vietų, kad būtų galima pasitikėti etaloninių sąlygų vertėmis.

21. Nustatant tipui būdingas etalonines sąlygas biologiniams kokybės elementams modeliavimo metodais, turi būti remiamasi istoriniais, paleologiniais ir kitais prieinamais duomenimis, kad būtų galima pakankamai pasitikėti etaloninių sąlygų vertėmis.

22. Kai etaloninių sąlygų kuriam nors kokybės elementui vertės neįmanoma patikimai nustatyti dėl didelio natūralaus (bet ne sezoninio) kintamumo, tai vertinant paviršinio vandens telkinio ekologinę būklę į tą elementą galima neatsižvelgti. Tokiais atvejais upių baseinų rajono valdymo plane nurodoma priežastis, kodėl į tą elementą neatsižvelgiama.

23. Nustatant paviršinių vandens telkinių tipams būdingas etalonines sąlygas, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas metodines

rekomendacijas „Etaloninių sąlygų ir ribų tarp vidaus paviršinių vandenų ekologinės būklės klasių nustatymas“ (*Guidance on establishment reference conditions and ecological status class boundaries for inland surface waters*).

IV. ŽMOGAUS VEIKLOS POVEIKIO PAVIRŠINIŲ VANDENS TELKINIŲ BŪKLEI NUSTATYMAS IR ĮVERTINIMAS

24. Žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandens telkinių būklei įvertinimui:

24.1. nustatoma reikšminga antropogeninė apkrova:

24.1.1. fiziniai, morfologiniai pakitimai;

24.1.2. tarša iš sutelktųjų taršos šaltinių;

24.1.3. tarša iš pasklidusių taršos šaltinių;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

24.1.4. vandens paėmimas miestų, gyvenviečių, pramonės, žemės ūkio ir kitoms reikmėms, įvertinant metinę vandens paklausą ir jos sezonines variacijas bei vandens nuostolius paskirstymo sistemose;

24.1.5. vandens srauto reguliavimas, vandens perdavimo ir nukreipimo poveikis viso srauto charakteristikoms ir vandens balansui;

24.1.6. vandens telkinių naudojimas rekreacijai;

24.1.7. žemės naudojimo praktika, pagrindinės miesto, pramonės, žemės ūkio, žuvininkystės ir miškų teritorijos;

24.1.8. kitas reikšmingas antropogeninis poveikis paviršinių vandens telkinių būklei;

24.2. nustatomas žmogaus veiklos poveikio paviršinių vandens telkinių būklei pobūdis ir dydis;

24.3. įvertinamas paviršinių vandens telkinių būklės jautrumas žmogaus veiklos poveikiui ir nustatomi „rizikos grupei“ priklausantys vandens telkiniai, kuriuose dėl žmogaus veiklos poveikio laiku gali būti nepasiekti vandenssaugos tikslai.

25. Vertinant žmogaus veiklos poveikį paviršinių vandens telkinių būklei, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas metodines rekomendacijas „Apkrovų ir poveikių analizė pagal Bendrąją vandens politikos direktyvą“ (*Guidance for the analysis of pressures and impacts in accordance with the Water framework directive*).

V. POŽEMINIŲ VANDENS TELKINIŲ APIBŪDINIMAS

26. Atliekant požeminių vandens telkinių apibūdinimą, nustatomos požeminių vandens telkinių sąlyginės ribos ir telkiniai priskiriami upių baseinų rajonams. Jeigu požeminio vandens telkinio ribos nesutampa su tam tikro upės baseino ribomis, tai toks telkinys priskiriamas prie artimiausio ir valdymo požiūriu tinkamesnio upių baseinų rajono.

27. Prie požeminių vandens telkinių turi būti priskirtas kiekvienas požeminis vandeningasis sluoksnis, iš kurio per parą vidutiniškai imama daugiau kaip 10 m³ arba daugiau kaip 50-čiai asmenų vartojimui skirto vandens. Kiti požeminiai vandeningieji sluoksniai turi būti priskirti prie požeminių vandens telkinių, jeigu nuo jų būklės labai priklauso susijusių paviršinių vandens telkinių ir ekosistemų būklė.

28. Požeminiai vandens telkiniai ir jų dalys turi būti apibrėžiami sąlyginėmis ribomis taip, kad būtų galima nustatyti ir apibūdinti požeminio vandens telkinio kiekybinę ir cheminę būklę. Dėl to turi būti atsižvelgta į geologines ribas, hidrogeologines charakteristikas, vandens cheminę būklę ir vandens balansą.

29. Atliekant požeminio vandens telkinio apibūdinimą, galima telkinius jungti į grupes.

30. Nustatant požeminių vandens telkinių ir jų dalių sąlygines ribas, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas horizontaliąsias metodines rekomendacijas „Vandens telkinio ar jo dalies“ sąvokos vartojimas Bendrosios vandens politikos direktyvos kontekste“ (*Horizontal guidance document on the application of the term „water body“ in the context of the Water Framework directive*).

31. Pirminis visų požeminių vandens telkinių apibūdinimas atliekamas siekiant įvertinti požeminio vandens naudojimo apimtį ir nustatyti, ar galės būti pasiekti telkiniui keliami vandensaugos tikslai.

32. Atliekant pirminį požeminių vandens telkinių apibūdinimą, naudojami turimi hidrologiniai, geologiniai, pedologiniai, žemės naudojimo, vandens išleidimo, ėmimo ir kiti duomenys, ir yra nustatomi:

32.1. požeminių vandens telkinių ir jų dalių vieta bei ribos;

32.2. poveikis, kurį kiekvienas požeminis vandens telkinys ar jų grupės gali patirti dėl:

32.2.1. taršos iš sutelktųjų taršos šaltinių;

32.2.2. taršos iš pasklidusių taršos šaltinių;

Punkto pakeitimai:

Nr. [DL-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573

32.2.3. vandens ėmimo;

32.2.4. dirbtinio vandens papildymo;

32.3. sluoksnis (-iai), iš kurio (-ių) pasipildo požeminis vandens telkinys;

32.4. tie požeminiai vandens telkiniai, nuo kurių tiesiogiai priklauso paviršinių vandens telkinių arba sausumos ekosistemos.

33. Atliekant pirminį požeminių vandens telkinių apibūdinimą, turi būti nustatyti „rizikos grupė“ priklausantys požeminiai vandens telkiniai ar jų grupės, kuriuose laiku gali būti nepasiekti vandensaugos tikslai.

34. „Rizikos grupė“ priklausantiems požeminiams vandens telkiniams atliekamas detalesnis apibūdinimas, kad būtų galima nustatyti priemonės vandensaugos tikslams tuose telkiniuose pasiekti.

35. Atliekant detalesnį „rizikos grupė“ priklausančių požeminių vandens telkinių apibūdinimą, turi būti surinkta bei išanalizuota informacija apie žmogaus veiklos poveikį šių telkinių būklei, taip pat ši informacija:

35.1. požeminių vandens telkinių geologinės charakteristikos, įskaitant geologinių vienetų dydį ir tipą;

35.2. požeminio vandens hidrogeologinės charakteristikos, įskaitant hidraulinį laidumą, poringumą ir izoliuotumą;

35.3. paviršinių nuogulų ir gruntų charakteristikos baseine, iš kurio požeminio vandens telkinys pasipildo, įskaitant tokius rodiklius kaip nuogulų ir dirvožemių storis, poringumas, hidraulinis laidumas ir vandens sugėrimo savybės;

35.4. požeminio vandens stratifikacijos savybės telkinyje;

35.5. susijusios paviršinės sistemos, įskaitant sausumos ekosistemas ir paviršinius vandens telkinius, su kuriais požeminis vandens telkinys yra dinamiškai susijęs;

35.6. vandens apykaitos tarp požeminio vandens telkinio ir susijusių paviršinių sistemų kryptys ir greičiai;

35.7. duomenys, reikalingi apskaičiuoti vidutinį daugiamečių vandens pasipildymo greitį;

35.8. požeminio vandens cheminė sudėtis, įskaitant informaciją apie tai, kokį poveikį jai turi žmogaus veikla.

VI. ŽMOGAUS VEIKLOS POVEIKIO POŽEMINIŲ VANDENS TELKINIŲ BŪKLEI ĮVERTINIMAS

36. Žmogaus veiklos poveikis yra įvertinamas požeminių vandens telkinių būklei „rizikos grupei“ priklausantiems požeminiams vandens telkiniams ir tiems požeminiams vandens telkiniams, kurie kerta Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos valstybės narės ar valstybės kandidatės į Europos Sąjungos nares sienas.

37. Žmogaus veiklos poveikio požeminių vandens telkinių būklei vertinimui turi būti surinkta ir išanalizuota informacija apie:

37.1. visas požeminių vandens telkinių vietas, iš kurių vidutiniškai imama 10 m³ ir daugiau vandens per parą arba daugiau kaip 50-čiai asmenų vartojimui skirto vandens;

37.2. iš 37.1 punkte nurodytų vietų paimamo vandens kiekio metinius vidurkius;

37.3. iš požeminio vandens telkinio paimamo vandens cheminę sudėtį;

37.4. požeminio telkinio vietas, į kurias tiesiogiai išleidžiamas vanduo;

37.5. į požeminio telkinio vietas išleidžiamo vandens kiekius;

37.6. išleidžiamo į požeminius vandens telkinius vandens cheminę sudėtį;

37.7. žemės naudojimą baseine ar baseinuose, iš kurių požeminis vandens telkinys pasipildo, įskaitant patenkančius teršalus ir antropogeninius vandens papildymo pakeitimus, tokius kaip lietaus ir paviršinio nuotėkio vandens nutekėjimas per nepralaidžią žemės paviršiaus dangą, dirbtinis papildymas, užtvėnkimas ar drenažas.

38. Vertinant žmogaus veiklos poveikį požeminių vandens telkinių būklei, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas metodines rekomendacijas „Apkrovų ir poveikių analizė pagal Bendrąją vandens politikos direktyvą“ (*Guidance for the analysis of pressures and impacts in accordance with the Water framework directive*).

VII. VANDENS NAUDOJIMO EKONOMINĖ ANALIZĖ

39. Vadovaujantis Vandens įstatymo 18 straipsniu ir įgyvendinant Vandens įstatymo 31 straipsnyje įtvirtintą sąnaudų susigrąžinimo nuostatą, atliekama ekonominė vandens naudojimo analizė.

40. Vykdamas vandens naudojimo ekonominę analizę, atliekamas vandens svarbos ūkinei veiklai baseinų rajone įvertinimas, pagrindinių vandens naudojimui darančių įtaką ekonominių veiksnių identifikavimas ir jų raidos bei jų poveikio vandens naudojimui prognozė, vandens paklausos ir pasiūlos tendencijų nustatymas bei dabartinio vandens paslaugų tiekimo sąnaudų susigrąžinimo lygio įvertinimas.

41. Vandens naudojimo ekonominės analizės metu surenkami duomenys, kurių pagrindu būtų galima:

41.1. atlikti reikiamus skaičiavimus, kad būtų užtikrintas vandens paslaugų teikimo sąnaudų padengimas iš vandens naudotojų lėšų įvairiose vandens naudojimo srityse, visų pirma pramonėje, buitiniame sektoriuje ir žemės ūkyje, atsižvelgiant į ilgalaikę vandens pasiūlos ir paklausos prognozę;

41.2. nustatyti vandens paslaugų apimtį, sąnaudas ir kainas, skatinančias vartotojus naudoti vandenį racionaliai;

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-68](#), 2009-02-25, *Žin.*, 2009, Nr. 25-998 (2009-03-05), i. k. 109301MISAK000D1-68

41.3. numatyti atitinkamas investicijas, įskaitant tokių investicijų prognozę;

41.4. įtraukti į priemonių programas ir UBR valdymo planus ekonomiškai pagrįstas efektyviausias vandens apsaugos priemones.

42. Atliekant vandens naudojimo ekonominę analizę, turi būti atsižvelgiama į Europos Sąjungos valstybių narių, Norvegijos ir Europos Komisijos pagal Bendrosios vandens politikos direktyvos (2000/60/EB) įgyvendinimo strategiją parengtas metodines rekomendacijas „Ekonomika ir aplinka. Pasirinkimas įgyvendinant Bendrosios vandens politikos direktyvą“ (*Economics and the Environment. The implementation challenge of the Water framework directive*).

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-573](#), 2004-11-08, Žin., 2004, Nr. 168-6209 (2004-11-20), i. k. 104301MISAK00D1-573
Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymų pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas
Nr. [D1-68](#), 2009-02-25, Žin., 2009, Nr. 25-998 (2009-03-05), i. k. 109301MISAK00D1-68
Dėl aplinkos ministro 2003 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr. 472 "Dėl Upių baseinų rajonų apibūdinimo, žmogaus veiklos poveikio vandens telkinių būklei įvertinimo, vandens naudojimo ekonominės analizės ir duomenų apie upių baseinų rajonus rinkimo tvarkos patvirtinimo" pakeitimo